

dejati, da prevažno spremembo volilnega reda sprejme gosposka zbornica in cesar podpišejo. Od selej bodo naši poslanci odločneje postopali in več opravili. Slišati je, da je ministerstvo sklenolo, spolniti želje Čehov in Slovencev, ker je se prepričalo, da je to državi avstrijski na korist. — Korošci trpijo sedaj veliko od strani nemčur-skih listov. Najhuje razsajajo v Celovci izhajajoče „Freie Stimmen“. Ta list kar nori in preti, vse Slovence kar požreti; toda Slovenci se trdno branijo. Drugod besni „Tagespost“, dalje „Cillier Zeitung“ in ljubljansko-graški „Wochenblatt.“ Na Kranjskem je zopet več takšnih učiteljev se našlo, kojih ni sram, od „Schulvereina“ sprejeti „Judeževih grošev.“ — Tržaški namestnik, baron Depretis, je znan kot liberalcec, pa je sedaj poslanstvo za državni zbor odložil. Pravijo, da zato, ker se je prepričal, da je nemškimi liberalcem odklenkalo. — Na Ogerskem rogovili tudi prusko-nemški „Schulverein“. Toda ondi so ga začeli Magjari z Nemci vred hudo preganjati. — Iz Hercegovine prihajajo nengodni glasi. Prikazalo se je več vstaških čet; ena je napala Izvorkaravlo blizu Foče, druga je zaplenila pri Stolci 40 konj in 30 mul z živežem obloženih. Kedar jim mislijo naši vojaki do živega priti, pa se razskropijo in pozginejo, da jih ni moč dohiteti. Po vaseh naši nikder ne najdejo moških. Ti so skoraj vsi pobegnoli k vstašem. Naši vojaki pa veliko trpijo z večnim marširanjem po skalnih tleh.

Vnanje države. Nemški cesar, 86letni Viljelm, je pal na stopnicah in se pobil, pa je uže zopet zdrav. Njegov Bismark baje sedaj veliko trpi, da zabrani vojsko med Nemci in Slovani. V Monakovem so sklenili brezverske šole zatreti. — Ruski listi čedalje bolj zavračajo želje po vojski zoper Nemčijo in Avstrijo; car sam je za mir odločen; meseca avgusta se preseli v Moskvo in se da ondi kronati. — V srbskeje skupštini finančni minister ni hotel pojasniti, kako je z denarji za železnice, na to izstopi 57 skupštinarjev in skupština ne more več sklepati. — Grkom je prvi minister nek Trikupis, ki nasvetuje za orožanje skrbeti, ker utegne zaradi Turčije zopet vojska nastati. — Italijo obiščeta naš cesar in cesarica sredi aprila in tako povrneta lansko obiskovanje italijanskega kralja in kraljice na Dunaji. Papež so sedaj v stanu 3 nemške škofo imenovati in izpraznjene škofijske sedeže na Nemškem s pastirji oskrbeti. — Francoska zbornica poslancev je prisego na Boga pri sodnijah prepovedala; tu imamo prav brezbožno republiko. — Angleška kraljica je odpotovala na Italijansko.

Za poduk in kratek čas.

Mostar.

Glavno mesto skalovite Hercegovine Mostar se razprostira od severa proti jugu ob reki Ne-

retvi po ozko-tesnej dolini, katero zapira na vzhodu planina Podveleš, na zahodu pak gora Hum. Po tem hribu Humu zvala se je v srednjem veku vsa severna Hercegovina „Zahum“ ali „Zahumska“. Skoro pri sredini mesta družijo se na desnej obali z leno Neretvo urna, bistra Radobolja. Večji in znamenitejši del grada stoji na levem bregu Neretve, na desnem leži edino predmestje Podhum. Ulice so ravne in paralelne z Narento; sosebno velja to o glavni ulici, v kateri je čaršija ali trg. Njih imena sa ob oglih na plehastih tablicah z arabskimi črkami napisana n. p. Sevin ulica, Dolnja carevina, Pehlivan ulica. Hiše, okorne in neokusne, so vse zidane in s težkimi ploščami krite, da se gledalcu od daleč podajajo, kakor bi bile se slano ali se snegom pobeljene. Na ulico so opasane z visokim zidovjem, da je skoro vsaka za se močna trdnjavnica. Navadno imajo le edno, redko po več nadstropij. Po novejših virih šteje Mostar do 20.000 prebivalcev. Večina je muhamedanov, ki imajo kach 30 džamej ali bogomolnic, izmed katerih je naj lepša Karagiorbegova. Pravoslavni ali nezedinjjeni kristijani bivajo skupoma v predmestji Bjelušini, in se smejo ponasati se svojo novo, prav čedno cerkvo, ki gleda raz visokega prijaznega griča veselo tje po mestu in mestnej okolici, katero kinčajo vinogradi, lavorike, oljke in druga na jugu rastoča drevesca. Cerkva je do pike podobna Sarajevski, ker ste obe v istem slogu pozidane, vendar posebne umetniške vrednosti nijedna nima — trebušnati zvorniki kvarijo in kalijo iz različnosti harmonično izvirajočo celoto. — Katoličani stanujejo ob desnem obrežji v Podhumu, kjer stoji tudi njihova cerkva, zidana v slogu prvodobnih Božjih hramov — tako zvanih bazilik. Razdeljena je v tri podolgovate ladje, ki se zlivajo v okroglo apsidu ali dolblino. Posvečena je sv. Petru in sv. Pavlu, kakor kažejo podobi teh dveh apostolov v velikem oltarji in pa napis na oboku: „Slava Bogu! Čast svetim Petru in Paulu.“ Oltar Marije Device na epistelski strani omislil je italijanski konsul; onega na evangelijski strani, posvečenega sv. Antonu, oskribel je nemški poslanik. Vse notranje stene so pisane pobarvane; semtrtje posebno na oboku ali nebu z malarijami na presno ozaljšane. Znotraj na čelu glavnih vrat najdeš pod lepo narisanim križem tolažilne besede: „Hvaljeno in slavljeno budi presveto ime Isusovo i Marijino. U tuzi svojej moli Isusa i Mariju; te bez sumaje utiešite čes se.“

Zunaj nad glavnim vhodom pa se nahaja odlomek zgodovine o stavljeuji te brez dvombe v Bosni in Hercegovini naj lepše krščanske cerkve.

Napis se glasi tako le:

„Svemogućem stvoritelju Bogu,

Svetom Petru i svetome Paulu

Ova cerkva sagrađjena stoji.

Car stambulski mlogo dobrovoljni

Dade misto ugodno za gradju.

Uz to (vrh tega še) grošah pedeset kesah.
Puk ubogi pomoč dade malu.
Vas ostali trošak, mlogo težak,
Iz mistah je prišlo inostranskih.
S nastojanjem bratje franciskanah
I biskupa načelnika svoga.
P. G. 1866. O. 7.^a

(Dalje prihod.)

Tri podobe iz slovenske zgodovine.

Drugi dve podobi nam kažeta dva prizora iz nekoliko poprejšnjega časa, ko je na Moravskem vladal knez Svatopluk.

Rastislavovo prizadevanje, Velikomoravsko rešiti odvisnosti od Nemškega kraljestva, provzročilo je neprestane vojske z Nemci, vsled katerih pa je Rastislav vendar svoj namen dosegel. Ali ravno takrat, ko je stal Rastislav na vrhunci svoje slave, l. 870, pokvarile ste spet veliko slovanski pregrehi, nesloga in zavist.

Rastislavov bratranec, Svatopluk, je namreč hotel postati vladar Velike Moravije, ter se za voljo tega zvezal z Nemci in jim izdal Rastislava, katerega so oslepili in v nekem bavarskem samostanu zaprli. To videti, kako Nemci zaporedoma zapirajo slovanske kneze, vstalo je vse Moravsko ljudstvo zoper Nemce pod vodstvom duhovnika Slavomira, ki je bil iz knežje krvi in učenec Metodijev, ter je pri Velebradu s pomočjo Svatopluka, ki je z oddelkom nemške vojske prestopil k svojemu ljudstvu, Nemce premagalo, ter zopet pridobilo samostanost Moravske, katero je nemški cesar moral pripoznati. Ta hip nam predstavlja druga podoba, ki ima napis: Svatopluk, kralj Velike Moravije, premaga Franke l. 871.

Svatopluk je dobro vedel, da še pred Franki ne bo imel miru, in da se sam ne bo mogel uspešno vstavljati in braniti nemški sili; zato je iskal pomočnikov in zaveznikov. Dobro je vedel, da bodo mu najzvestejši zavezniki slovanski knezi, med katerimi je bil najmočnejši češki vojvoda Borivoj. Posvetovanje teh slovanskih knezov nam kaže tretja podoba, ki ima napis: Svatopluk se posvetuje z Borivojem in drugimi slovanskimi knezi l. 874.

Kakor sem že omenil, so te podobe lepe in tako čedno izdelane, da se s primernimi okviri slobodno v vsako dvorano obesijo. Prva je 90 cm. visoka in 62 cm. široka, ter velja 1 gl. 40 kr. Drugi dve ste enake velikosti, po 71 cm, široki in 55 cm. visoki, ter veljate vsaka po 1 gl. 30 kr. Pri uredništvu „Slov. Gospodarja“ še je od vsake podobe po 5 iztisov dobiti, in slovenske rodoljube, ki si omišljajo podobe za svoje sobe, opozorujemo na to.

Smešnica 12. Nek jub. nadučitelj je pred kratkim časom stopil, po dolgoletnem delovanju v pokoj. Pri slovesu jih je bilo več navzočih in g. kaplan šepetnejo nekemu učencu na uho, naj se

tudi v imenu vseh dostojno zahvali za trud, katerega so g. učitelj z njimi imeli. Zdaj vstane učenec in zakriči ves navdušen: Lepo se zahvalimo za trud, katerega smo mi z Vami imeli.

Razne stvari.

(Telegram.) Občno zborovanje v Ptujski čitalnici je prihodnjo soboto ob sedmih večer. Posvetovalo in sklepalo se bode o nakupu hrama za „Narodni dom“.

Gregorič.

(Posojilnica slovenska) v Mariboru uraduje zanaprej vsaki teden dvakrat, namreč, v torek in soboto od 10—12 ure predpoldnem.

(Obrazec) za slovenske prošnje državnemu zboru v zadevi narodne enakopravnosti dali so 300 natisnoti mariborski domoljubi. Kdor jih želi, naj se oglasi pri tiskarji g. Leonu v Mariboru.

(Čitalnica mariborska) je napravila prelepo veselico svojemu mnogoletnemu in zaslužnemu udu in pevovodji g. J. Miklošiču prilično njegovega odlikovanja z zlatim križcem. Slavnostni govor je imel g. prof. Majciger prav izvrstno in ga objavimo v predalu: Za poduk in kratek čas s podrobnejim poročilom vred. Vrli čitalnici Vranska in Žalska čestitala ste odlikovanec v prelepih telegramih.

(Javno zahvalo) izrekajo srenjski odborniki Pišečki blagorodnemu g. baronu A. Moskon-u za velike dobrote, skrbi in podporo pri stavljenju novega šolskega poslopja.

(Božji rop.) V cerkev nad Starim trgom pri Slov. Gradci je ropar vlomil s čitalom in vropal srebrni mešni kelih, dve skledici, 2 srebrni škrinjici za svetinje in iz darilnice 10 fl.

(Zoper potepuše) ostro postopati dobila so okrajavarstva nalog.

(Slovenske prošnje) državnemu zboru za upeljavo slovenščine pri uradih, srednjih šolah in še za prestavo nadsodnije iz Gradca v Ljubljano odposlale so naslednje srenje: Janževrh, Allica, Mestni vrh ptujski, Spublji, Brstje, Rogoznica, Kicar, Obedve Varnici, Leskovec, sv. Lovrene v Slov. gor., Zakušak, Cirkovec, Gorica, Samušani, Mala ves, Formint, Gajeveci, Mezgovci, Muretinci, sv. Marjeta, Možkanjci, Prvenci, Zabovci, sv. Marko, Bukovci, Stojenci in Borovci.

(Vojniški župnik opsovan) je v Rakuschevem celjskem lističi. Ta grdn ga se drzne imenovati: „Herr Volksverdummer“ potem ko je brščas zopet po svoji navadi si izmislil, da je č. g. župnik baje kmetu, ki za povečanje farne cerkve ni ničesar dati obečal, s točo žugal.

(Prismoda Rogačan) piše v umazani Rakuschev celjski slovenozrečni list; da mu je Rogatec pravi: „Frankfurt an der Sottla.“ Takšnim bebcom je zastoj pameti želeti, ker je nimajo v svoji nemčurske pijanosti kam djati.

(Prestavljen) je adjunkt Postruschnigg iz Ptuja v Celje, kot kontrolor v Kozje pa gre gosp. Anton Lassbacher.